MEJDS. 2021; 11:130.

Published online 2021 Nov. **Original Article**

Barriers to the Absence of the Disabled and Veterans in Sports Activities Based on Data Theory

Hosseinzadeh Gonabadi A[1], *Safania AM[2], Poursoltani Zarandi H[3], Bagherian M[4], Naqshbandi S[4]

Author Address
1. PhD Student in Sports Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran;
2. Professor, Department of Physical Education, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran;
3. Associate Professor, Payame Noor University of Tehran, Karaj, Iran;
4. Assistant Professor, Department of Sports Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
***Corresponding author's email:** a.m.safania@gmail.com

Received: 2020 Jun 28; **Accepted:** 2020 November 30

Abstract

Background & Objectives: Exercise and physical activity play a vital role in the general health of society, especially veterans and the disabled. Throughout human history, coping with a disability has taken numerous forms and has been more humane and discriminatory. The presence of individuals with disabilities in sports activities plays a significant role in their lives. In Iran, numerous veterans and disabled are reluctant to participate in sports activities. The issue of veterans and the disabled not attempting to participate in sports is not a very new title; however, it has not been comprehensively reviewed. This study aimed to investigate the reasons for the lack of participation of the disabled and veterans in sports activities.

Methods: The present qualitative study was conducted using data–based theory by Strauss and Corbin (year to be written). Accordingly, the interviewees' views on the barriers to the presence of veterans and disabled groups in sports activities were identified. The study participants were 30 disabled and veteran subjects with a mean±SD age of 51.4±2.19 years who were purposively selected for in–depth and exploratory 45–60–minute interviews. Data collection continued until theoretical saturation was reached (25 interviews). According to the qualitative research literature, the interviews were analyzed and coded concurrently. The units of analysis were reviewed several times and classified according to conceptual similarity and meaning. The declining trend in data reduction took place in all units of study and sub–main and main classes; the number of conceptual units became less.Furthermore, the sub–main and sub–classes became more abstract and conceptual. Thus, the data were divided into main factors, including general, conceptual, and abstract. Various methods were applied to evaluate the accuracy and robustness of the research, as follows: Reviewing observers, including manuscripts, analysis unit, and extracted themes using supplementary comments from experts and participants. Corrections were made, and suggestions were made. Notably, sharing opinions about similar codes and classes is crucial for data accuracy in content analysis. The continuous engagement was observed in simultaneous data analysis and feedback to research and allocating sufficient time.

Results: The study participants included 7 women and 23 men (9 experts, 12 managers, 4 veterans & disabled, & 5 professors). The reluctance of veterans and disabled subjects to participate in sports activities with 6 main factors and 21 sub–factors in 6 dimensions of paradigm model, including causal factors (individual, social, economic, managerial, & psychological), pivotal phenomenon (veteran and disabled and sports activities, underlying factors (veterans & disabled, lacking education & research), interventional factors (defects to using a dysfunctional manager, legal gaps & structural barriers), facilitating factors (developing human resources & potential capacities of veterans & disabled), strategies, economic, individual strategies management, and psychology and outcomes (veterans & disabled, social growth & organizational success) and pivotal phenomenon (absence of veterans & the disabled in sports activities) were identified.

Conclusion: According to the obtained findings, the identification of managerial, social, economic, psychological, and personal factors and barriers can be used as a guiding and facilitating shortcut for the active participation and presence of veterans and the disabled in sports activities.

Keywords: Physical activities, Obstacles, Veterans, Disabled, Data theory.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]

[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

Copyright © 2016, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۴۰۰؛ (۱۱):۱۳۰.

انتشار برخط آبان ۱۴۰۰ مقاله پژوهشی اصیل

بررسی موانع عدم حضور معلولین و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد

علی حسین‌زاده گنابادی[۱]، *علی‌محمد صفانیا[۲]، حسین پورسلطانی زرندی[۳]، محسن باقریان[۴]، سیدصلاح‌الدین نقشبندی[۴]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛

۲. استاد گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، کرج، ایران؛

۴. استادیار گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** a.m.safania@gmail.com

تاریخ دریافت: ۸ تیر ۱۳۹۹؛ **تاریخ پذیرش:** ۱۰ آذر ۱۳۹۹

چکیده

زمینه و هدف: ورزش و فعالیت بدنی نقش بسیار مهمی در سلامت عمومی افراد جامعه به‌خصوص جانبازان و معلولین دارد. هدف از پژوهش حاضر، بررسی و شناسایی موانع عدم حضور معلولین و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد بود.

روش‌بررسی: پژوهش حاضر از نوع کیفی بود و با استفاده از نظریهٔ داده‌بنیاد انجام شد. شرکت‌کنندگان در مطالعهٔ حاضر ۳۰ نفر از معلولین و جانبازان، کارشناسان و اساتید بودند که به‌صورت هدف‌مند برای مصاحبهٔ عمیق و اکتشافی انتخاب شدند. مصاحبه تا اشباع نظری ادامه یافت و بعد از ۲۵ مصاحبه اشباع نظری حاصل شد. به‌منظور تحلیل داده‌ها از کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، عدم تمایل افراد جانباز و معلول به شرکت در فعالیت‌های ورزشی با ۶ عامل اصلی و ۲۱ عامل فرعی در قالب ابعاد شش‌گانهٔ مدل پارادایمی شامل عوامل علّی (شامل عوامل فردی، اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و روحی‌روانی)، عوامل زمینه‌ای (شامل تعریف جانباز و معلول، فقدان آموزش‌وپژوهش)، عوامل مداخله‌گر (عوامل مداخله‌گر محدودکننده شامل آسیب‌های به‌کارگیری مدیر ناکارآمد، شکاف‌های قانونی و موانع ساختاری و عوامل مداخله‌گر تسهیل‌کننده شامل توسعهٔ منابع انسانی و ظرفیت‌های بالقوهٔ جانبازان و معلولین)، راهبرد (شامل راهبردهای فردی، اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و روحی‌روانی)، پیامدها (شامل جانبازان و معلولین، رشد اجتماعی و موفقیت سازمانی) و پدیدهٔ محوری (عدم حضور جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی) شناسایی شد.

نتیجه‌گیری: باتوجه به یافته‌های این پژوهش، شناسایی عوامل و موانع مدیریتی، اجتماعی، اقتصادی، روحی‌روانی و فردی می‌تواند به‌عنوان میانبری هدایتی و تسهیلی برای مشارکت و حضور فعال جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی باشد.

کلیدواژه‌ها: فعالیت‌های ورزشی، موانع، معلولین، جانبازان، نظریهٔ داده‌بنیاد.

حق انتشار محفوظ است © ۱۳۹۵، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار_غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]

[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

۱ مقدمه

ورزش و فعالیت‌های بدنی از شاخصه‌های مهمی به‌شمار می‌آید که قادر است راه روشن‌تر و سالم‌تر را در رسیدن به کمال به تمامی اقشار جامعه نشان دهد. همین امر سهم چشمگیر فعالیت بدنی را در تأمین سلامت عمومی، پیشگیری از آسیب‌های جسمانی و روانی و همچنین دستیابی به پویایی، شادابی، نشاط و کسب مهارت‌های حرکتی برای همهٔ آحاد جامعه روشن می‌کند (۱). هر جامعه‌ای دارای افراد بیمار و ناتوان است که نیاز به مراقبت ویژه دارند. یکی از این گروه‌ها، افراد معلول و جانباز هستند؛ به‌طور معمول خانواده‌های این افراد تمایلی به شرکت آن‌ها در معاشرت‌های اجتماعی نشان نمی‌دهند. ازطرفی جامعه نیز ظرفیت پذیرش این افراد را به‌طور کامل ندارد (۲). سرانجام همهٔ این عوامل باعث می‌شود افراد مذکور به گوشه‌گیری روی آورند و تحرک و شادی آن‌ها از آنچه بوده نیز کمتر شود. در پی این انزواطلبی، بیماری‌های ناشی‌از کم‌تحرکی در این افراد افزایش می‌یابد و به‌ناچار آن‌ها زندگی ناخوشایندی را تحمل می‌کنند که سرانجام ناگواری به‌همراه دارد و ممکن است عمر کوتاهی داشته باشند. همچنین ازطرفی بسیاری از افراد که از کودکی وارد نوجوانی و بزرگسالی می‌شوند، غیرفعال و بی‌تحرک تر می‌شوند شواهد بیانگر این است که شرایط افراد معلول افزون‌بر محدودیت‌هایی که برای آن‌ها به‌همراه دارد، بر توانایی‌های مالی، اجتماعی، هیجانی، رفتاری و شناختی خانوادهٔ آنان نیز تأثیر می‌گذارد. تولد و حضور افراد با معلولیت در هر خانواده‌ای می‌تواند رویدادی نامطلوب و چالش‌زا تلقی شود که احتمالاً تنیدگی، سرخوردگی، احساس غم و نومیدی را به‌دنبال خواهد داشت. شواهد متعدد حاکی‌از آن است که والدین افراد دارای مشکلات جسمی، به‌احتمال بیشتری با مشکلات اجتماعی، اقتصادی و هیجانی که غالباً ماهیت محدودکننده، مخرب و فراگیر دارند، مواجه می‌شوند. در چنین موقعیتی همهٔ اعضای خانواده و کارکردشان آسیب می‌بیند و آن‌ها درمعرض خطر ابتلا به مشکلات مربوط به سلامت روانی قرار می‌گیرند (۳). به‌نظر می‌رسد، جمعیت کشورها به‌نوعی با معلولیت درگیرند و عواملی همچون جنگ، فقر، بیماری‌های ناشی‌از آلودگی‌های مختلف، حوادث رانندگی، حوادث مربوط به مشاغل مختلف، عوامل ژنتیکی و تغییر هرم سنی جمعیت که بر میزان سالمندان می‌افزایند (معمولاً سنین سالمندی توأم با معلولیت است)، ازجملهٔ این عوامل محسوب می‌شوند. به همین دلیل، باوجود تمامی پیشرفت‌ها، معلولیت به‌عنوان واقعیتی وجود دارد و چون این عوامل اجتناب‌ناپذیر هستند (۱)، بهتر است به‌دنبال راه‌حل‌هایی باشیم که در روند زندگی این افراد تغییر ایجاد کند و زندگی جدیدی را برای آن‌ها رقم بزند. از طرف دیگر، رشد شناخت و آگاهی افراد معلول، انتظار آنان از خدمات توان‌بخشی، توصیهٔ سازمان‌های جهانی دربارهٔ ضرورت مشارکت کامل و تضمین برابری فرصت‌ها برای تحقق شعار «جامعه برای همه» مستلزم تغییرات محیطی و دگرگونی جدی در شرایط معلولین است؛ به‌گونه‌ای که این افراد بتوانند خود را با شرایط محیط وفق دهند و به زندگی عادی دست پیدا کنند. بر این اساس معلولیت نمی‌تواند محدودیت باشد؛ بلکه این امر ضعفی است از طرف جامعه که مانع مشارکت این افراد در زندگی اجتماعی می‌شود؛ درنتیجه، قادرساختن معلولین به رفع موانع فیزیکی، اجتماعی، فرهنگی و نگرشی وابسته است و در صورت رفع این موانع هر فرد به فراخور ویژگی‌ها و توانایی‌های خود می‌تواند از فرصت‌ها و امکانات موجود در جامعه استفاده کند (۴). یکی از این نیازها پرداختن به ورزش است. ورزش به‌مثابهٔ فعالیتی درمانی‌ـ‌تفریحی، علاوه‌بر پرکردن اوقات فراغت می‌تواند جنبه‌های متفاوت جسمانی، روانی و اجتماعی را در فرد معلول تقویت کند و آثار و عوارض ثانویهٔ این عارضه را کاهش دهد یا درمان کند (۵). به‌نظر می‌رسد، اگر ورزش برای افراد غیرمعلول امری مستحب باشد، برای معلولان امری واجب است. برای راه‌اندازی و تقویت برنامهٔ مدون و اینکه معلولین به‌راحتی بتوانند در فعالیت ورزشی شرکت کنند بدون اینکه برنامه با موانع روبه‌رو باشد و نیز براساس قوانین خاصی صورت گیرد، باید مدلی مدون طراحی شود. در تحقیق حاضر سعی بر طراحی مدل ورزش همگانی و تفریحی جانبازان و معلولین است. پژوهشگران در چند دههٔ اخیر سعی کرده‌اند با استفاده از پژوهش‌های انجام‌شده در سایر رشته‌های علمی ازجمله روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و اقتصاد، موضوع ورزش جانبازان و معلولین را بیشتر درک کنند و آن را توضیح دهند (۶). آن‌گونه که از شواهد پیداست، در کشور ایران بسیاری از جانبازان و معلولین تمایلی به شرکت در فعالیت‌های ورزشی ندارند. شاید بتوان گفت، تصویب قانون وادارکردن افراد معلول در فعالیت‌های ورزشی از اقدامات بسیار مهم مجلس در سال‌های اخیر است. این قانون از همان ابتدا توسط نمایندگان مجلس بررسی شد که با چالش‌های بسیاری مواجه شد (۴). تحقیقات نشان می‌دهد، مشکلات اقتصادی که یکی از چهار پیامد حتمی عدم تمایل به ورزش‌کردن افراد معلول و جانباز است، دلیل بر این امر است. بر همین اساس برخی تأکید می‌کنند که باید بودجهٔ مربوط به فعالیت‌های ورزشی این افراد افزایش یابد. درواقع موضوع عدم تمایل افراد معلول و جانباز به شرکت در فعالیت ورزشی عنوان بسیار جدید و نوپایی نیست؛ اما هنوز به‌صورت فراگیر و کامل بررسی نشده است. دربارهٔ جانبازان و معلولین، بیشتر این تحقیقات در زمینهٔ علت کناره‌گیری این افراد از فعالیت‌های ورزشی است. به‌نظر می‌رسد، کمبود امکانات، نبود آگاهی ورزشی، نبود مربیان متخصص و مشکلات اقتصادی را می‌توان مسائل عمده‌تر برای شرکت‌نکردن این افراد در فعالیت ورزشی دانست . همچنین بسته به ویژگی‌های افراد معلول، آنان نیازمند امکانات خاص در محیط اجتماعی خود هستند (۷). ازطرفی افراد و عوامل اجتماعی در بهبود آسیب‌های شدید نقش مهمی را بازی می‌کنند (۸)؛ ازاین‌رو هدف از پژوهش حاضر، بررسی و شناسایی موانع عدم حضور معلولین و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد بود.

۲ روش بررسی

پژوهش حاضر از نوع کیفی بود و با استفاده از نظریهٔ داده‌بنیاد انجام شد. در پژوهش حاضر با استفاده از راهبرد نظریهٔ داده‌بنیاد استراوس و کوربین (۹)، نظرهای مصاحبه‌شوندگان دربارهٔ موانع حضور افراد جانباز و معلول در فعالیت‌های ورزشی شناسایی شد. شرکت‌کنندگان در مطالعهٔ حاضر ۳۰ نفر از معلولین و جانبازان با میانگین سنی ۲/۱۹±۵۱/۴ سال بودند که به‌صورت هدف‌مند برای مصاحبهٔ عمیق و اکتشافی انتخاب شدند و مصاحبه تا اشباع نظری ادامه یافت. به‌منظور

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

جمع‌آوری اطلاعات لازم پژوهش از مصاحبه‌های عمیق استفاده شد. بدین‌منظور بعد از برقراری تماس تلفنی با افراد نمونه و بیان اهداف و چگونگی انجام مطالعه، در صورت اعلام رضایت، زمان و مکان مصاحبه با موافقت آن‌ها تعیین شد. جمع‌آوری داده‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه داشت و بعد از ۲۵ مصاحبه اشباع نظری حاصل شد. مدت‌زمان مصاحبه‌ها بین ۴۵تا۶۵ دقیقه بود. باتوجه به ادبیات نظری پژوهش‌های کیفی، هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها تحلیل و کدگذاری آن‌ها نیز انجام شد. واحدهای تحلیل چندین‌بار مرور شدند و براساس تشابه مفهومی و معنا طبقه‌بندی شدند. روند تنزل در کاهش داده‌ها در تمام واحدهای تحلیل و طبقات فرعی و اصلی جریان داشت تا تعداد واحدهای مفهومی کمتر و نیز طبقات فرعی و اصلی انتزاعی و مفهومی‌تر شدند. بدین‌ترتیب، داده‌ها در طبقه‌های اصلی شامل کلی، مفهومی و انتزاعی، قرار گرفتند. هر بار تغییرات لازم در محتوا و نام طبقه داده شد. درنهایت مصاحبه‌شوندگان به احساس رضایت مشترک دربارهٔ معنای داده‌ها و آنچه در قالب طبقه‌های اصلی و فرعی، محتوا و نام آن‌ها نمود یافت، رسیدند که این مضامین در بخش یافته‌ها نشان داده شده است. برای بررسی صحت و استحکام پژوهش از انواع روش‌ها استفاده شد: ۱. بازنگری ناظران: در این روش مرور دست‌نوشته‌ها انجام شد، واحد تحلیل انتخاب شد و مضمون‌ها استخراج شدند. همچنین با استفاده از نظرات تکمیلی صاحب‌نظران و مشارکت‌کنندگان، اصلاحات انجام پذیرفت و نکات پیشنهادی نیز لحاظ شد. شایان ذکر است که اشتراک نظر دربارهٔ کدها و طبقات مشابه از معیارهای مهم صحت داده‌ها در تحلیل محتوا است؛ ۲. درگیری مداوم در تحلیل هم‌زمان داده‌ها و بازخورد به پژوهش و تخصیص‌دادن زمان کافی (۱۰).

۳ یافته‌ها

یافته‌های توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. ویژگی جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان

تعداد مصاحبه‌شوندگان	جنسیت		مصاحبه‌شوندگان			
	زن	مرد	کارشناسان	مدیران	جانبازان و معلولین	اساتید
۳۰ نفر	۷	۲۳	۹	۱۲	۴	۵

درنتیجهٔ تحلیل نظرات مشارکت‌کنندگان پژوهش، پنج عامل به‌عنوان عوامل علّی برای شناسایی موانع شرکت‌نکردن جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی شناسایی شد که عبارت‌اند از: عوامل فردی؛ عوامل اجتماعی؛ عوامل اقتصادی؛ عوامل مدیریتی؛ عوامل روحی‌روانی.

جدول ۲. عوامل علّی در رابط با عدم تمایل جانبازان و معلولین به حضور در فعالیت‌های ورزشی

عوامل فردی	نبود حس توان‌مندی، عدم برقراری ارتباط، بی‌علاقگی به فعالیت ورزشی، احترام در خانواده، نبود مربی کارآزموده، احساس پذیرش‌نشدن از سوی جامعه، بی‌توجهی به ویژگی‌های فردی.
عوامل اجتماعی	علاقه به فعالیت‌های گروهی، نداشتن جایگاه اجتماعی، به‌وجودآمدن افسردگی و گوشه‌نشینی و انزواطلبی، نداشتن محبوبیت اجتماعی، ایجاد علاقه به فعالیت‌های گروهی.
عوامل اقتصادی	برخوردارنبودن از تخفیف‌های ویژه، مشخص‌نبودن بودجهٔ متناسب با وظایف انجمن توسط فدراسیون، ارتباط با خیرین، ارتباط با کمیتهٔ ملی پارالمپیک باتوجه به نقش فعال در ورزش قهرمانی جامعهٔ هدف، حمایت مالی دولت و پرداخت یارانه، اقدامات سلیقه‌ای مسئولان در تخصیص بودجه به قسمت‌های مختلف فدراسیون ورزش معلولین.
عوامل مدیریتی	نبود کمیتهٔ استعدادیابی، کمبود برنامهٔ راهبردی، نبود برنامه‌ریزی، استفاده‌نکردن از افراد باتجربه، نبود دوره‌های مشاوره و مربیگری، عدم به‌کارگیری نشست‌های مطبوعاتی، ضعف مدیریت و نبود ثبات مدیریتی در ورزش، نبود تخصص‌گرایی.
عوامل روحی‌روانی	نبود سلامت روحی و روانی افراد معلول، نبود نشاط و شادابی، نبود اعتمادبه‌نفس، نبود حس من هستم و می‌توانم مفید باشم، بیان نکردن احساسات، پرخاشگری و افسردگی.

براساس نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها، هفت عاملِ عوامل زمینه‌ای و مداخله‌گر در عدم تمایل افراد جانباز و معلول در فعالیت‌های ورزشی شناسایی شد که عبارت است از: تعریف مفهوم جانباز و معلول؛ فقدان آموزش‌وپژوهش؛ توسعهٔ منابع انسانی؛ آسیب‌های به‌کارگیری مدیر ناکارآمد؛ شکاف‌های قانونی؛ موانع ساختاری؛ توسعهٔ منابع انسانی.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

جدول ۳. عوامل زمینه‌ای و مداخله‌گر در رابطه با عدم تمایل جانبازان و معلولین به حضور در فعالیت‌های ورزشی

عوامل زمینه‌ای	تعریف جانباز و معلول	معلولیت به ناتوانی در انجام تمام یا قسمتی از فعالیت‌های عادی زندگی فردی یا اجتماعی به‌علت وجود نقصی مادرزادی یا اکتسابی، در قوای جسمانی یا روانی گفته می‌شود. جانباز کسی است که در راه کیان و شرف و دین به دفاع می‌پردازد و باوجود کوشش‌هایش در حفظ جان، به ارادهٔ الهی بخشی از پیکر خویش را از دست می‌دهد و به دوست می‌دهد.
	فقدان آموزش‌وپژوهش	نبود ارتباط با مراکز پژوهشی، ارتباط‌نداشتن با آموزش‌وپژوهش خود فدراسیون، برگزارنشدن دوره‌های آموزشی ضمن‌خدمت برای کارشناسان، کمبود دوره‌های آموزشی «مربیگری»، نبود دوره‌های آموزشی «داوری»، نبود دوره‌های آموزشی «علمی–ورزشی»، اطلاع‌نداشتن از پژوهش‌های انجام‌شده، بی‌اطلاعی از انتشارات صورت‌گرفته، نبود بروشورهای علمی–ورزشی مرتبط با جامعهٔ هدف.
	توسعهٔ منابع انسانی	آموزش کارکنان، تغییر نگرش افراد به جانبازان، شناخت کامل افراد جانباز و معلول، استفاده از تجربیات افراد جانباز و معلول، تشویق افراد جانباز و معلول به حضور در سازمان‌های داوطلبی، تکریم پیشکسوتان، ارتباط مناسب افراد جانباز و معلول با سازمان‌های مربوط به ورزش، تأسیس باشگاه افراد جانباز و معلول ورزش کشور، ایجاد زمینهٔ مشارکت حداکثری افراد جانباز و معلول در طرح‌های تفریحی–ورزشی.
عوامل مداخله‌گر محدودکننده	آسیب‌های به‌کارگیری مدیر ناکارآمد	بیکاری افراد جانباز و معلول، رشدنداشتن افراد جانباز و معلول، حذف تجربه‌های افراد جانباز و معلول، ازبین‌بردن انگیزهٔ افراد جانباز و معلول، مقابله با تغییرات، بار مالی برای سازمان، پویایی سازمان، کاهش چابکی سازمان، نبود رشد و تعالی فدراسیون.
	شکاف‌های قانونی	وجود ایراد و اشکال در قانون، نیازمندبودن قوانین به اصلاح، سوگیری در قانون، قابل تفسیربودن قوانین (سلیقه‌ای‌بودن)، ناقص‌بودن قوانین و ناقص‌تربودن اجرای آن، استثنا قراردادن قانون برای برخی از افراد، هرج‌ومرج و بی‌نظمی قانون در اجرا، سردرگمی در اجرای قوانین، اصلاح قانون، یکسان‌نبودن قانون برای شاغلان، نبود مدیریت مناسب برای اجرای قانون، رابطه‌مداری در اجرای قانون، اعمال سیاسیون ارشد فراتر از قانون، متغیرشدن قانون درصورت به‌نفع مدیران ارشد نبودن، وجود توهم و بهانه در اجرای قوانین، اجرای ضعیف قانون.
	موانع ساختاری	عدم تمایل سازمان ورزش به گسترش ورزش افراد جانباز و معلول، تلفیق‌نداشتن تجربه با علم، به‌کارنگرفتن دانش‌آموختهٔ ورزشی در سازمان ورزش، استفاده‌نکردن از تجربهٔ مدیران شایسته، نبود برنامه‌ریزی برای ورزش افراد جانباز و معلول، منتقل‌نشدن دانش، ساختار نامناسب ورزش.
عوامل مداخله‌گر تسهیل‌کننده	توسعهٔ منابع انسانی	تأمین نیروی انسانی «موظف» در بخش‌های مختلف اداری، تأمین نیروی انسانی «داوطلب» در کمیته‌های ورزشی انجمن، تأمین نیروی انسانی «داوطلب» در بخش‌های مختلف سیاست‌گذاری، راهبردی و شوراها، تأمین نیروی کارشناسی برای مراکز مرتبط همچون NGO

جدول ۴. راهبردهای لازم مقابله در رابطه با عدم تمایل جانبازان و معلولین به حضور در فعالیت‌های ورزشی

راهبردهای فردی	توجه به ویژگی‌های فردی، به‌وجودآوردن نظم در زندگی، خودسازی فردی، افزایش خودباوری، پرداختن به کارهای برنامه‌ریزی‌شده، انجام چکاپ‌های سلامت، گذران اوقات‌فراغت با برنامه‌ریزی تفریحی‌ورزشی، رفتن به باشگاه ورزشی، ایجاد شرایط روحی و روانی مناسب، مراجعه به پزشک روان‌شناس.
راهبردهای اجتماعی	مشارکت در ورزش، ایجاد سیانس‌های رایگان در محیط‌های ورزشی، ایجاد اشتغال باتوجه به شرایط روحی و جسمی افراد، تعامل متخصصان و خانواده‌ها و مربیان و مسئولان، برگزاری کارگاه آموزشی، به‌کارگیری سازمان‌های داوطلبانه، برگزاری برنامه‌های دورهمی مدیران، برگزاری برنامه‌های دورهمی.
راهبردهای مدیریتی	ایجاد نظام ارزش‌گذاری، ایجاد برنامه‌های راهبردی، تبلیغات و اطلاع‌رسانی همکاری وزارت ورزش و فدراسیون جانبازان، بهزیستی، هلال‌احمر و صداوسیما، مدیریت مالی هزینه‌های ورزشی افراد کم‌توان، ایجاد وسایل ورزشی استاندارد.
راهبردهای اقتصادی	مدیریت مالی هزینه‌های زندگی، تصویب مزایایی برای افراد جانباز و معلول، اصلاح خدمات ورزشی‌درمانی، ارتباط با خیرین، کمک به ارتقای سطح کیفی گروه‌های ورزشی، حمایت مالی دولت و پرداخت یارانه.
راهبردهای روحی‌روانی	انجام چکاپ‌های سلامت، همراهی درمقابل پرخاشگری، افزایش اعتمادبه‌نفس، ایجاد حس «من هستم و می‌توانم مفید باشم»، به‌وجودآوردن نظم در زندگی، موسیقی‌تراپی و اجرای حرکات موزون، گذران اوقات‌فراغت با خانواده و در اجتماع، رفتن به باشگاه ورزشی، ایجاد شرایط روحی و روانی مناسب، مراجعه به روان‌درمانگرها و کارشناسان ورزشی مجرب.

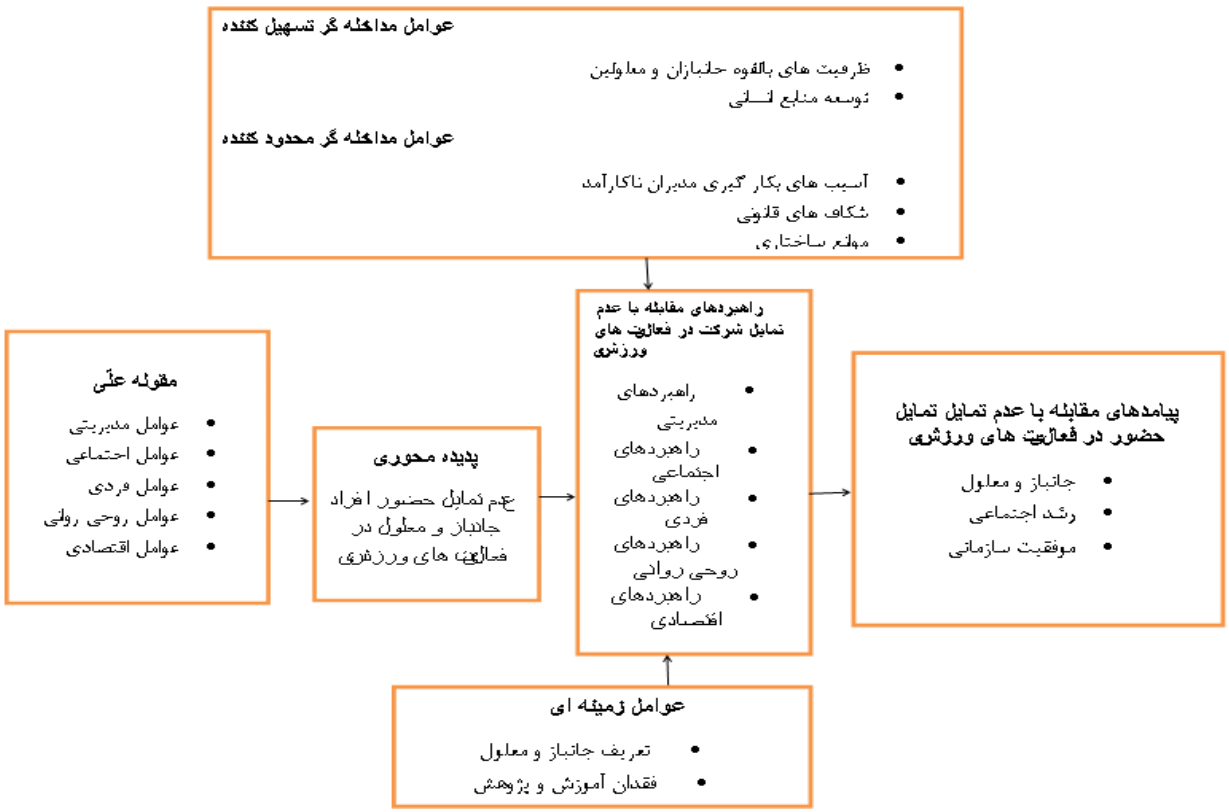
تحلیل مصاحبه‌های انجام‌شده نشان داد که دستیابی به عدم تمایل افراد جانباز و معلول به انجام فعالیت‌های ورزشی و دستیابی به شرایط مطلوب آن نتایج و پیامدهایی را به‌دنبال خواهد داشت که می‌توان آن‌ها را در سه عامل دسته‌بندی کرد: پیشرفت جانبازان و معلولین؛ رشد اجتماعی؛ موفقیت سازمانی.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

جدول ۵. پیامدهای مقابله در رابطه با عدم تمایل جانبازان و معلولین به حضور در فعالیت‌های ورزشی

جانبازان و معلولین	افزایش دامنهٔ توجه، کاهش پرخاشگری، سازگاری، خودسازی، خودباوری، احساس آرامش، احساس راحتی فردی، تکامل فردی، احساس کفایت نفس، خوداتکایی، حمایت خانواده، داشتن زندگی با برنامه‌ریزی و هدف‌مند، تدبیر توان‌بخشی، کاهش ناهماهنگی، افزایش سطح مهارت‌ها، بیان احساسات.
رشد اجتماعی	فعالیت‌های غیرکاری، افزایش اوقات‌فراغت، بهبود نگرش اجتماعی، کسب احترام در اجتماع، محبوبیت اجتماعی، همکاری و ایجاد باشگاه‌های حمایت از قهرمانان.
موفقیت سازمانی	توجه به حقوق شهروندی افراد جانباز و معلول، ارتقای سطوح تخصصی ورزش با مشاورهٔ افراد جانباز و معلول، بهره‌گیری مناسب از تخصص افراد مجرب.

مدل نهایی تحقیق بدین‌صورت ارائه شد که عدم تمایل‌افراد جانباز و معلول به شرکت در فعالیت‌های ورزشی با ۶ عامل اصلی و ۲۱ عامل فرعی در قالب ابعاد شش‌گانهٔ مدل پارادایمی شامل عوامل علّی (۵ عامل)، پدیدهٔ محوری (۱ عامل)، عوامل زمینه‌ای (۲ عامل)، عوامل مداخله‌گر (۳ عامل محدودکننده و ۲ عامل تسهیل‌کننده)، راهبردها (۵ عامل) و پیامدها (۳ عامل) شناسایی شدند (شکل ۱).

شکل ۱. الگوی پارادایمی عدم تمایل افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی

۴ بحث

پژوهش حاضر به ارائهٔ عوامل عدم تمایل افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی پرداخت. از روش نظریهٔ داده‌بنیاد استفاده شد و از فرایندهای کدگذاری ناشی‌از مصاحبه مدل نهایی به‌دست آمد. براساس نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، مدل پارادایمی عوامل عدم تمایل افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی با شش عامل اصلی و ۲۱ عامل فرعی در قالب ابعاد شش‌گانهٔ مدل پارادایمی شامل عوامل علّی (۵ عامل)، پدیدهٔ محوری (۱ عامل)، عوامل زمینه‌ای (۲ عامل)، عوامل مداخله‌گر (۳ عامل و ۲ عامل تسهیل‌کننده)، راهبرد (۵ عامل)، پیامد (۳ عامل) شناسایی شدند. در ادامه دربارهٔ عوامل علّی توضیح داده می‌شود.

ـ عوامل مدیریتی

عوامل مدیریتی یکی از عوامل مؤثر بر عدم تمایل افراد جانباز و معلول به شرکت در فعالیت‌های ورزشی است که از علل آن می‌توان مدیریت سلیقه‌ای مسئولان در برنامه‌ریزی فعالیت‌های ورزشی، کمبود برنامهٔ راهبردی، کمبود کمیتهٔ استعدادیابی، نبود و کمبود دوره‌های مربیگری و مشاوره را نام برد. کواکمن می‌گوید، برای ارتقای مشارکت در مناطق تفریحی‌ورزشی، تفریحی و جسمی فعال و رسیدن به اهداف بهزیستی در جامعه همکاری ارگان‌ها و دولت لازم است (۱۱). غفوری و

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

همکاران بیان کردند که دستگاه‌های اجرایی باید از وظایف خود در توسعهٔ ورزش همگانی آگاه شوند و دولت‌ها منابع مالی، انسانی و تجهیزاتی را در اختیار آنان قرار دهند (۱۲) در جهانی که تعداد افراد معلول رو به افزایش است، این افراد نقش مهمی در انجام فعالیت‌های داوطلبانه و انتقال تجربه و دانش خواهند داشت. در بسیاری از جوامع دنیا معلولان به‌عنوان مشاور در فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی به‌کار گرفته می‌شوند تا بتوان از تجربیات آن‌ها استفاده کرد. بدیهی است که این نقش عظیم و مشارکت مفید در امر توسعه، زمانی می‌تواند توأم با شادابی و لذت شود که معلولان از سلامت و رفاه کافی برخوردار باشند (۱۳). آرل نیز بیان می‌کند، سازمان‌ها در حمایت از کارکنان برای تصمیم‌گیری، به اجرادرآوردن و انتقال افراد از کار به بازنشستگی نقش دارند. اینکه چگونه سازمان می‌تواند بهترین کمک را به شخصی معلول و جانباز ارائه کند، ابتدا مستلزم درک بهتر نقش افراد و معنویت محیط کار است؛ سپس به اثرات این کار در روحیهٔ این افراد و جلوگیری از گوشه‌گیری و بی‌تحرکی و درنتیجه جلوگیری از امراض آن‌ها مربوط می‌شود (به نقل از ۱۴). یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش مرادی و همکاران در ارائهٔ آموزش و آماده‌کردن معلولان برای دوری از انزواطلبی (۱۵) همسوست. با ایجاد نظام ارزش‌گذاری براساس شایستگی‌های فرد، ایجاد برنامه‌های راهبردی، تبلیغات و اطلاع‌رسانی در زمینهٔ طرح‌ها، اصلاح قوانین ورزش‌های تفریحی جانبازان و معلولین، شفاف‌سازی قوانین و آیین‌نامه‌ها، اصلاح طرح و اجرای طرح و همچنین با افزایش سن جانبازان و معلولین، باید اقدامات بنیادین در راهبردهای مدیریتی اعمال شود. از پیامدهای آن می‌توان ارتقای سطوح تخصصی ورزش، بهره‌گیری مناسب از تخصص افراد مجرب و انتقال تجربیات افراد معلول به مدیران را نام برد. درنهایت اینکه اشتغال افراد جانباز و معلول نباید مانعی برای استفادهٔ افراد عادی از فرصت‌های شغلی شود؛ بنابراین دستگاه‌های نظارتی باید با حساسیت ویژه‌ای در قبال سوءاستفاده از نواقص قانونی برخورد کنند؛ زیرا افرادی که حاضر نیستند شرایطی را برای این قشر از جامعه فراهم کنند تا به‌راحتی مانند افراد عادی جامعه به ورزش بپردازند، طبیعتاً نمی‌توانند مدیران مطمئنی برای پیشبرد ورزش معلولان کشور باشند.

ـ عوامل اجتماعی

یافته‌های این پژوهش نشان داد که ازدست‌دادن موقعیت اجتماعی در عدم تمایل افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی نقش دارد. ازدست‌دادن موقعیت اجتماعی از مقولاتی است که در ایجاد حس کم‌شدن مقبولیت اجتماعی، ازدست‌دادن محبوبیت اجتماعی و منزلت اجتماعی ناکافی نقش دارد. ازطرفی معلولیت نه‌تنها به‌معنای ازدست‌دادن عضوی از بدن، بلکه به مفهوم ازدست‌دادن تماس با دیگران نیز است. نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها این‌گونه نشان می‌دهد که نتایج این پژوهش با تحقیق مجیدی و تیموری مبنی بر اینکه مشارکت اجتماعی می‌تواند تحت‌تأثیر شخصیت و عوامل زیست‌محیطی قرار گیرد (۱۶)، همسوست. از راهبردهای اجتماعی، ایجاد سیانس‌های رایگان در محیط‌های ورزشی، مشارکت در ورزش، ایجاد اشتغال باتوجه به شرایط روحی و جسمی افراد معلول، تعامل متخصصان و خانواده‌های افراد معلول و مربیان و مسئولان، برگزاری کارگاه آموزشی، به‌کارگیری سازمان‌های داوطلبانه، برگزاری برنامه‌های دورهمی مدیران، تجلیل از پیشکسوتان و ایجاد بازی‌های گروهی است (۱۷).

ـ عوامل فردی

از عوامل تأثیرگذار دیگر بر عدم تمایل افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی می‌توان عوامل فردی را نام برد که شامل بی‌علاقگی به فعالیت ورزشی، احساس پذیرفته‌نشدن از سوی جامعه توسط افراد معلول، نیاز روحی و روانی فرد معلول، ترس از گوشه‌نشینی و یکنواختی در زمان احساس توان‌مندی، بهره‌وری و خلاقیت بعد از به‌کارگیری در فعالیت ورزشی است. غیرفعال‌شدن باعث به‌وجودآمدن مشکلات روحی متعدد ازجمله ترس از کارافتادگی می‌شود. از راهبردهای فردی می‌توان به خودسازی فردی، ایجاد نظم در زندگی، برنامه‌ریزی، گذراندن اوقات‌فراغت و پرداختن به تفریح در کنار خانواده، حضور در باشگاه‌های ورزشی و انجام چکاپ‌های سلامت جسمی و روانی اشاره کرد. داشتن اوقات‌فراغت باوجود منابع مالی باعث می‌شود که معلولان به‌ندرت احساس تنهایی کنند و این امر به توسعهٔ نقش‌های فردی، برقراری ارتباطات، افزایش اعتمادبه‌نفس، استفادهٔ مناسب از اوقات‌فراغت، برخورداری از حمایت گروهی و ساختار مناسب زندگی منجر می‌شود (۱۸).

ـ عوامل روحی‌روانی

از عوامل بسیار مهم عدم حضور افراد جانباز و معلول به حضور در فعالیت‌های ورزشی عامل روحی‌روانی است که از مقولات آن می‌توان به نبود سلامت روحی و روانی افراد معلول، نبود نشاط و شادابی، نبود اعتمادبه‌نفس، نبود حس «من هستم و می‌توانم مفید باشم»، بیان‌نکردن احساسات، پرخاشگری و افسردگی، اشاره کرد. نتایج این پژوهش با تحقیق غباری بناب و نبوی که بیان شده بود از نشانه های عوامل روحی و روانی افسردگی است (۱۹)، همسوست. به‌نظر گمبل و مک‌هال، ورزش بدنی می‌تواند درمانی مؤثر در کاهش رفتار کلیشه‌ای در کودکان معلول باشد (۲۰). از راهبردهای عوامل روحی‌روانی افزایش اعتمادبه‌نفس، ایجاد حس من هستم و می‌توانم مفید باشم، همراهی درمقابل پرخاشگری، به‌وجودآوردن نظم در زندگی، انجام چکاپ‌های سلامت، گذران اوقات و فراغت با خانواده و در اجتماع، رفتن به باشگاه ورزشی، ایجاد شرایط روحی و روانی مناسب، مراجعه به روان‌درمانگرها و کارشناسان ورزشی مجرب، موسیقی‌تراپی و اجرای حرکات موزون است (۲۱).

ـ عوامل اقتصادی

یکی دیگر از عوامل عدم حضور افراد جانباز و معلول در فعالیت‌های ورزشی عوامل اقتصادی است. از علل آن می‌توان به اقدامات سلیقه‌ای مسئولان در تخصیص بودجه به قسمت‌های مختلف فدراسیون ورزش معلولین، برخوردارنبودن از تخفیف‌های ویژه، مشخص‌نبودن بودجهٔ متناسب با وظایف انجمن توسط فدراسیون، ارتباط با خیرین، ارتباط با ورزشکاران قهرمان، ارتباط با سازمان‌های مرتبط و آموزش‌وپرورش باتوجه به جامعهٔ هدف مشترک، ارتباط با کمیتهٔ ملی پارالمپیک باتوجه به نقش فعال در ورزش قهرمانی جامعهٔ هدف، حمایت مالی دولت و پرداخت یارانه، اشاره کرد. کمالیان و همکاران در پژوهش خود بیان

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

کردند، از عوامل مؤثر در توسعه‌نیافتن ورزش همگانی منابع مالی است (۲۲).

۵ نتیجه‌گیری

براساس یافته‌های پژوهش حاضر چنین نتیجه‌گیری می‌شود که به‌دلیل هزینه‌های متعدد برای درمان و روان‌پزشکی، خانواده‌های افراد معلول توان پرداخت هزینه‌های جانبی را به‌منظور شرکت در برنامه‌های ورزشی ندارند و دولت باید منابعی را برای این افراد در نظر بگیرد. با اجرای راهبردهایی مانند مدیریت مالی هزینه‌های زندگی، تصویب مزایایی برای افراد جانباز و معلول، اصلاح خدمات ورزشی‌درمانی، ارتباط با خیرین، کمک به ارتقای سطح کیفی گروه‌های ورزشی، حمایت مالی دولت و پرداخت یارانه می‌توان به حضور افراد معلول و جانباز در فعالیت‌های ورزشی کمک کرد؛ بنابراین ضرورت دارد وزارت ورزش و فدراسیون ورزش معلولین و جانبازان و نیز بهزیستی و المپیک ویژه در زمینهٔ ورزش و توسعهٔ ورزش‌درمانی همکاری و مساعدت لازم را داشته باشند و با ایجاد استراتژی و راهکارهای اصولی برنامه‌های ویژه و متعددی را برای این افراد در نظر بگیرند؛ به‌طور کلی باید گفت جانبازان و معلولین نیز مانند سایر افراد جامعه حق استفاده از تسهیلات ورزشی و رفاهی را دارند و باتوجه به وضعیت جسمی آنان باید محیط شرایط حضورشان را از لحاظ امکانات و روانی داشته باشد. درنظر داشته باشیم که ۱۰ درصد از افراد جامعه را معلولین و جانبازان تشکیل می‌دهند و استفاده از تسهیلات ورزشی حق طبیعی آنان است. ورزش برای معلولین مفهوم وسیع‌تری دارد. فرد معلول می‌تواند با ورزش محدودیت‌های حرکتی خود را کم‌رنگ کند، استقلال خود را به‌دست آورد و فرد مفیدی برای جامعهٔ خود باشد. به همین دلیل جامعه باید با محدودکردن پنج مانع مشخص‌شده (خانوادگی، فردی، اجتماعی، فرهنگی، امکاناتی اماکنی و شهری) شرایط لازم را برای حضور آنان در ورزش فراهم کند.

۶ تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از زحمات تمامی رؤسای محترم ادارات ورزش و جوانان استان‌ها و رؤسای هیئت جانبازان و معلولین شهرستان‌ها و کارشناسان مربوط به‌ویژه جناب آقای فرزاد فتاحی مدیر کل ورزش و جوانان خراسان رضوی و تمامی جانبازان سرافراز و معلولین گرامی که در این زمینه با اینجانب (نویسندهٔ اول مقاله) همکاری داشتند، تقدیر و تشکر می‌کنم. همچنین زحمات سرکار خانم دکتر فاطمه رحمتی را که در همهٔ مراحل تدوین و تصحیح مقاله نهایت همکاری را با اینجانب داشته‌اند، پاس می‌دارم.

۷ بیانیه‌ها

تایید اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

این مقاله مستخرج از رسالهٔ دکتری با عنوان «ارائهٔ مدل ورزش همگانی و تفریحی جانبازان و معلولین جمهوری اسلامی ایران» است؛ همچنین دارای کد اخلاقی به شمارهٔ ۵۹۸۴۶ است که از پژوهشکدهٔ تربیت‌بدنی شهر تهران صادر شده است. جامعهٔ آماری شرکت‌کننده در پژوهش قبل از تکمیل‌کردن پرسشنامهٔ پژوهش درخصوص موضوع و کلیات طرح پژوهشی توجیه شدند؛ همچنین پرسشنامه‌ها با رضایت کامل و بدون ذکر نام تکمیل شد؛ همچنین تمامی پرسشنامه‌های استفاده‌شده به‌هنگام جمع‌آوری داده‌ها از جامعهٔ آماری بدون نام و مشخصات فردی آن‌ها بود.

رضایت برای انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

دردسترس‌بودن داده‌ها و مواد

با توجه به اینکه اساتید راهنمای اول و دوم و استاد مشاور اول از صاحب‌نظران در زمینهٔ تحقیق صورت‌گرفته هستند، دسترسی کامل به داده‌ها دارند و تمامی داده‌ها در برنامهٔ SPSS دسته‌بندی شده است و همچنین در برنامهٔ گلیزر قرار داده شده است و در دسترس تمامی نویسندگان قرار گرفته است.

تزاحم منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافعی ندارند.

مشارکت نویسندگان

نویسندهٔ اول جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه، تجزیه‌وتحلیل داده‌ها و جمع‌بندی را برعهده داشت. نویسندهٔ دوم به‌عنوان استاد راهنمای اول، راهنمایی و معرفی افراد واجد شرایط برای انجام مصاحبه را عهده‌دار بود. نویسندهٔ سوم به‌عنوان استاد راهنمای دوم، در تجزیه‌وتحلیل داده‌ها و دسته‌بندی آن‌ها مشارکت کرد. نویسندهٔ چهارم به‌عنوان استاد مشاور اول، در جمع‌بندی و دسته‌بندی داده‌ها مشارکت کرد و نویسندهٔ پنجم به‌عنوان استاد مشاور دوم، راهنمایی در زمینهٔ طراحی سؤالات جلسهٔ مصاحبه را عهده‌دار بود.

References

1. Heidary A, Seyed Asiaban S, Harbi A. Comparison of social damage (public health, sport identity, sport motivation and social adjustment) among disabled athletes and non-athletes disabled welfare department in Ahwaz. Journal of Social Psychology. 2013;8(29):13–32. [Persian] http://psychology.iauahvaz.ac.ir/article_530896_987343e55ac4970eba0dac00da678cc0.pdf
2. Araghi M, Kashef M. Challenges and strategies facing the development of sport for all in Iran. Journal of Sport Management. 2015;6(4):643–55. [Persian] doi: 10.22059/jsm.2015.53117
3. Moradi F. Shenasaie mavane mosharekat janbazan va maloulin ostan Alborz dar varzesh [Identifying barriers of participation in sports for veterans and the disabled in Alborz province] [Thesis for Med]. [Karaj, Iran]: Payame Noor University, Alborz Branch; 2015. [Persian]
4. Poursoltani Zarandi H, Qasemi H, Havasel M, Moradi F. Identifying barriers to participation of veterans and the disabled in Alborz province in sports. Journal of Applied Research Sports Sciences without Borders. 2017;1(4):2–16. [Persian] http://jarsport.ir/wp-content/uploads/2017/09

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]

5. Anisimova T, Krasnova L. Interactive technologies in electronic educational resources. International Education Studies. 2015;8(2):186–94. doi: 10.5539/ies.v8n2p186
6. Krueger CA, Wenke JC. Initial injury severity and social factors determine ability to deploy after combat-related amputation. Injury. 2014;45(8):1231-5. https://doi.org/10.1016/j.injury.2014.02.008
7. Safari M, Ehsani M, Amiri M. Analysis of sport for all in Iran, with application of structural equation modeling. Research in Sport Management and Motor Behavior. 2015;5(9):83–94. [Persian] https://jrsm.khu.ac.ir/article-1-2297-en.pdf
8. Krueger CA, Wenke JC. Initial injury severity and social factors determine ability to deploy after combat-related amputation. Injury. 2014;45(8):1231–5. doi: 10.1016/j.injury.2014.02.008
9. Strauss AL, Corbin J. Basics of qualitative research: grounded theory procedures and technique. 2th ed. London: SAGE; 1998.
10. Yousefi M, Shabani M, Fuladin-Toroghi E, Rahimi M. Comparison of density and mineral content of spinal vertebra in disabled athletes and non-athletes. Zahedan J Res Med Sci. 13(Suppl 1):e94166. [Persian] https://zjrms.kowsarpub.com/cdn/dl/d0dac268-7b2c-11e9-b7d0-bbd06acf5368
11. Kwakmnan K. Factors affecting teachers participation in professional learning activities. Teaching and Teacher Education. 2003;19(2):149-70. https://doi.org/10.1016/S0742-051X(02)00101-4
12. Ghafori F, Shabani A, Honari, H. Investigating the challenges of public sports in Iran. Research in Sport Sciences. 2010;10:13-26. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_302_efcd2b35e15973a17ffb065741cb5908.pdf
13. Nasiri M. Tosif elal adam sherkat daneshjouyan dokhtar daneshgah Bu–Ali Sina Hamedan dar fa'aliathaye harekati va varzeshi [Describeing the reasons of the non-participate female students of Bu Ali Sina University of Hamadan in physical and sports activities] [Thesis for M.Ed. in Physical Education and Sports Science]. [Tehran, Iran]: Tarbiat Moallem University, Tehran; 2004. [Persian]
14. Geurts HM, Grasman R, Verté S, Oosterlaan J, Roeyers H, van Kammen SM, et al. Intra-individual variability in ADHD, autism spectrum disorders and Tourette's syndrome. Neuropsychologia. 2009;46(13):3030-3041. doi: 10.1016/j.neuropsychologia.2009.06.013
15. Moradi Y, Behpoor N, Ghaeeni S, Shamsakohan P. Effects of 8 weeks aquatic exercise on static balance in veterans with unilateral lower limb amputation. Iranian Journal of War and Public Health. 2014;6(2):27–34. [Persian] http://ijwph.ir/article-1-303-en.pdf
16. Majidi F, Teimouri S. A study of Chaharbagh avenue as a case study to improve access for war-invalids and physical disabled people. Iranian Journal of War and Public Health. 2011;3(3):36–44. [Persian] http://ijwph.ir/article-1-128-en.pdf
17. Van Wely L, Balemans AC, Becher JG, Dallmeijer AJ. Physical activity stimulation program for children with cerebral palsy did not improve physical activity: a randomised trial. J Physiother. 2014;60(1):40–9. doi: 10.1016/j.jphys.2013.12.007
18. Sobhani A, Andam R, Zarifi M. Study and prioritizing the factors and barriers to sport participation of disabled people of Ahwaz city. Scientific Journal of Organizational Behavior Management in Sport Studies. 2015;2(2):41–8. [Persian] http://fmss.journals.pnu.ac.ir/article_1717_c3dacdca84efc4d75f4aecacacce41cd.pdf?lang=en
19. Ghobari Bonab B, Nabavi M. Impact of morning physical activities in reduction of aggressive tendencies in childre with mild mental retardation. Journal of Psychology and Education. 2003;33(1):139–54. [Persian] https://jpsyedu.ut.ac.ir/article_10576_0eac9f1d6c86acf0706dd692e6ecd9ca.pdf
20. Gamble WC, McHale SM. Coping with stress in sibling relationship: a comparison of children with disabled and nondisabled siblings. J App Dev Psychol. 1989;10(3):353-73. https://doi.org/10.1016/0193-3973(89)90035-X
21. Medadi Nansa E, Ghafouri F. Sport and physical activities as the ground for supporting subjective well-being. New Approaches in Sport Sciences. 2019;1(1):139–56. [Persian] https://nass.atu.ac.ir/article_10771_12cabf83be2c362ff2a19dda041bdfa0.pdf
22. Kamalian A, Alam Sh, Oroufzad Sh. modeling factors affecting the development of public sports in Isfahan province. In: The First International Conference on New Research in Sports Science and Physical Education [Internet]. Hamedan, Iran: Conference Secretariat; 2017. [Persian] https://civilica.com/doc/691655/

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.0.0.107.6]
[DOI: 10.29252/mejds.0.0.104]